

Motion till riksdagen 2024/25:1842

av Patrik Lundqvist m.fl. (S)

Ökade insatser riktade mot barn och unga för att förebygga och behandla psykisk ohälsa

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur staten bättre kan säkerställa likvärdig, jämlik, högkvalitativ och tillgänglig vård för alla unga med psykisk ohälsa och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Alltför många unga i Sverige mår dåligt och alltför många barn och deras vårdnadshavare upplever att det är svårt att få hjälp av dagens hälso- och sjukvård. Det är svårt att veta vart man ska vända sig och de långa köerna är ett stort problem när man väl hamnat rätt.

Det krävs specifik kompetens för att upptäcka, utreda och behandla psykisk ohälsa hos barn och unga, bland annat eftersom de har olika uttryck och behov från de väldigt unga åldrarna upp till tonåren.

Primärvården behöver stärkas för att ha rätt kompetens och resurser för att kunna möta barn och unga med psykiska vårdbehov och för att kunna arbeta familjecentrerat. Det saknas ofta allmän och specifik barn- och ungdomskompetens och det finns ett behov av psykosociala team och tvärsektoriella arbetssätt när det gäller vård och behandling av barns och ungas psykiska vårdbehov. Dessutom behöver primärvården kunna erbjuda riktade föräldrastöd och psykologiska insatser för att förebygga och behandla psykisk ohälsa hos barn och unga.

Insatserna från vården för att hjälpa barn och unga med psykisk ohälsa varierar idag stort över landet.

Man kan tycka att den problematik vi ser är rätt gammal nu, och att det inte är något nytt fenomen alls, men i jämförelse med mycket annan vård så är det fortfarande ett

område som är under uppbyggnad, och det sker både i olika takt och på olika sätt över landet.

Barn och unga med psykisk ohälsa blir alltså olika bemötta och behandlade beroende på var i landet de bor. Det är inte jämlikt och det är tvärt emot vad våra lagar säger om hur vård och omsorg ska finnas för alla på lika villkor efter behov.

Insatserna vid första linjens vård för barn och unga är idag olika organiserade så att de i vissa regioner kan ligga under vårdcentralernas ansvar, i några regioner har man lagt första linjens behandlingsansvar på ungdomsmottagningarna eller i andra som egna mottagningar. En del anställer enbart legitimerade psykologer eller psykoterapeuter och andra enbart socionomer.

Målet med hälso- och sjukvården är självklart: en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen. Enligt hälso- och sjukvårdslagen ska den som har det största behovet dock ges företräde. Det skapar idag en situation där väntetiderna ofta är långa och vissa inte får tillgång till psykologiskt stöd eller behandling alls eftersom vården inte är dimensionerad så att den klarar av att leverera till alla som har behov.

Uppföljningar visar att vård inte alltid ges utifrån dessa förutsättningar och att tillgången till vård och samordningen av den varierar mellan olika regioner och vårdgivare. Det är alltså väldigt varierat över landet hur man klarar av att uppfylla de krav vi ställer på vården.

Den här situationen kanske löser sig med tiden när fler regioner bygger upp sin verksamhet och lär av varandra för att göra det så bra som möjligt. Men den processen tar lång tid, och utan starkare nationell styrning och framför allt stöd för att åstadkomma en jämlik och rättvis vård för alla unga som behöver det kommer det ta alltför lång tid.

Sverige tjänar på att ta vara på alla unga som mår dåligt och behöver stöd och vård för framtiden, både för de ungas skull och för samhällets.

Patrik Lundqvist (S)

Kristoffer Lindberg (S)

Sanna Backeskog (S)

Linnéa Wickman (S)